

Hva skjedde for 587 år siden?

(Pietro Querinis opplevelser)

1492: Columbus gjør viktige ting

1432: Querini gjør viktige ting

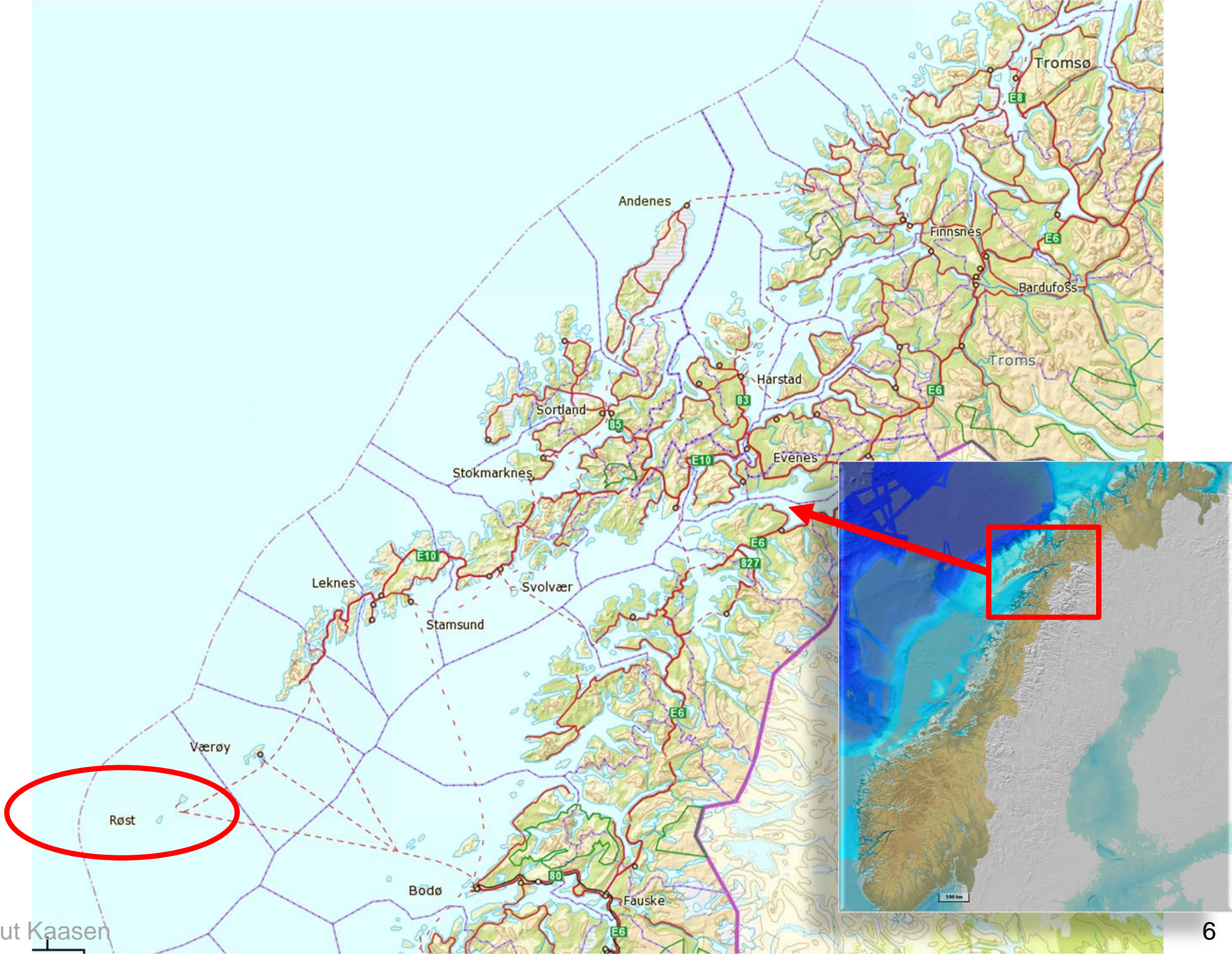

1492: Columbus gjør viktige ting

Nave "tonda" del 1500
di legno di pino, con tre alberi e tre vele
per il cantiere navale di Genova

5. januar 1432 drev et forlist italiensk båtmannskap i land på en liten øy på Røst i Lofoten.

5. januar 1432 drev et forlist italiensk båtmannskap i land på en liten øy på Røst i Lofoten.

Leder for gruppen var den venezianske handelsmannen Pietro Querini, som med sitt fullastede skip hadde seilt fra Kreta **25. april** med kurs for Flandern.

5. januar 1432 drev et forlist italiensk båtmannskap i land på en liten øy på Røst i Lofoten.

Leder for gruppen var den venezianske handelsmannen Pietro Querini, som med sitt fullastede skip hadde seilt fra Kreta 25. april året før med kurs for Flandern.

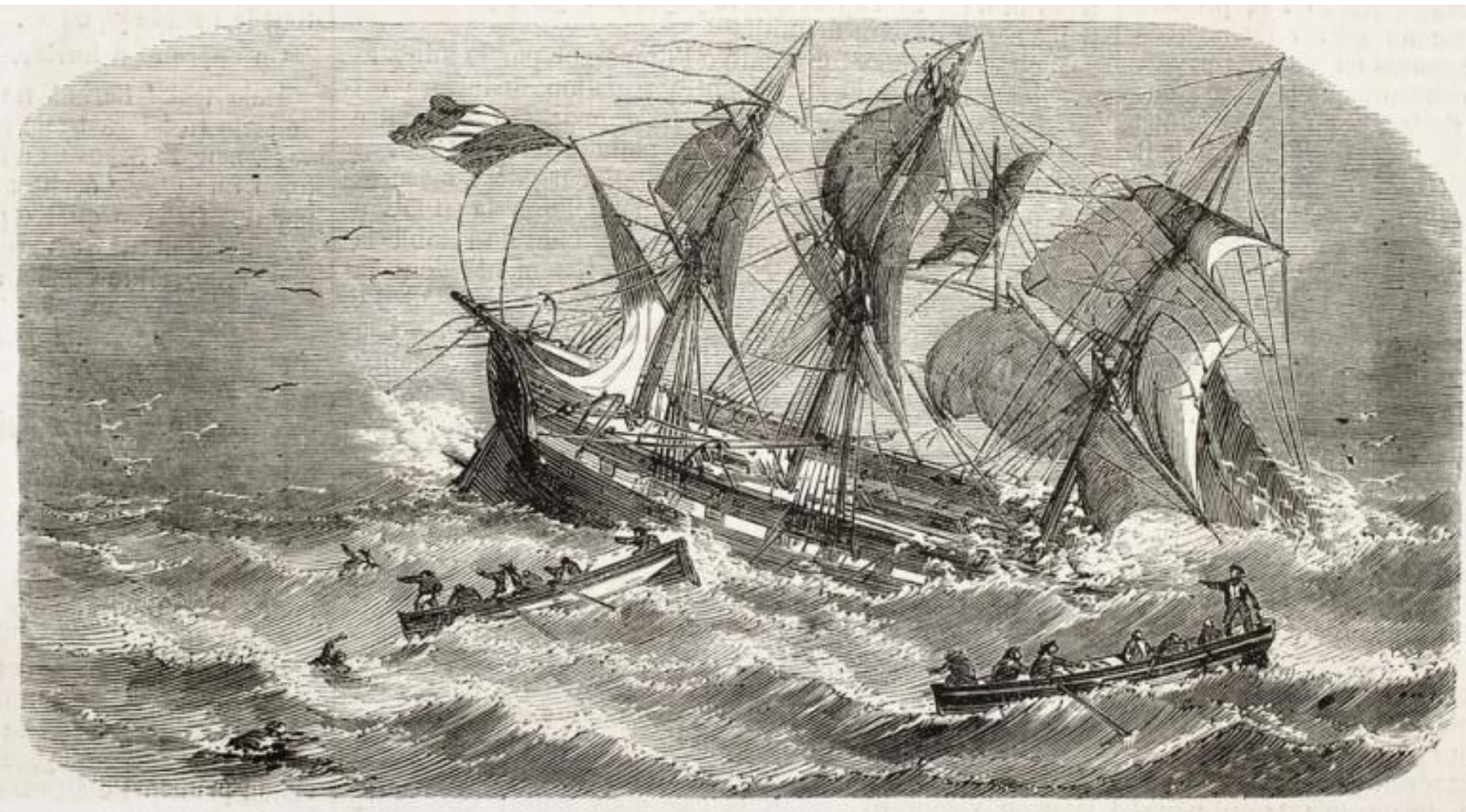
Reisen ble forfulgt av **uvær og uhell**, og først i begynnelsen av november nærmet de seg målet. Men en kraftig storm førte skipet langt ut av kurs, og det drev for vær og vind en måneds tid uten ror og rigg.

STORM
(Francesco Guardi)

Stormen la seg ikke, og 17. desember måtte det utslitte mannskapet forlate skipet og gå i livbåtene.

Stormen la seg ikke, og 17. desember måtte det utslitte mannskapet forlate skipet og gå i livbåtene.

- 20 døgn i livbåt
- Landkjenning
- I land på øy i Røst
- Oppdaget etter et par uker
- **11 av 68 overlevde**

Og så begynner
VÅR historie

5. januar 1432 drev et forlist italiensk båtmannskap i land på en liten øy på Røst i Lofoten.

Utsikt over den sørlige delen av Røst

Røst i dag (Foto: Helge A. Wold, Tromsø Museum, Universitetsmuseet)

Knut Kaasen

Fiskerfamiliene gav italienerne
pleie og omsorg.
Stedets prest fungerte som tolk.

5. januar 1432 drev et forlist italiensk båtmannskap i land på en liten øy på Røst i Lofoten.

... men hvorfor er dette et poeng??

5. januar 1432 drev et forlist italiensk båtmannskap i land på en liten øy på Røst i Lofoten.

... men hvorfor er dette et poeng??

- De overlevende levde i flere måneder på Røst
- **Querini beskrev Røst anno 1432**

(Beretningene finnes på Universitetsbibliotekets håndskriftsamling, og er bl.a. gjengitt i Helge A. Wold: *I paradisets første krets*, Cappelen 1991)

Anno 1432

”Det var *hundre og tjue sjeler* som bodde på øya.

De har *ikke annet enn fisk* å oppholde livet med, for i dette fjerne strøket er det ikke mulig å dyrke noe.

Tre måneder i året, det vil si juni, juli og august, er det *alltid dag*, og solen går aldri ned, og i vintermånedene er det nesten *alltid natt*, og de har bestandig lys fra månen.”

Anno 1432

*”I løpet av året fisker de endeløse mengder fisk, og bare av to slag. Den ene, som det er mest av, ja umåtelige mengder, kalles **stokkfisk** (dvs. torsk; forf.), ...*

Stokkfisken tørker de for sol og vind uten salt, og fordi det er fisk med lite fet væske, blir den hard som ved.

Når de vil spise den, banker de den med baksiden av en øks, som gjør den trådaktig lik sener, deretter tilføres smør og krydder for å gi den smak.

*Det er en **handelsvare** av uvurderlig betydning på Tysklands hav.”*

Anno 1432

”Mennene på disse øyene er de mest plettfrie mennesker, og har et vakkert utseende, det samme gjelder kvinnene deres.

*Så **troskyldige** er de at de ikke bryr seg om å låse for noe, ikke en gang kvinnene passer de på. Og dette var lett å se, for i samme rom der mann og hustru og barn lå og sov, der bodde også vi, og i vårt påsyn kledde de seg nakne når de skulle gå til sengs.*

*Hver torsdag pleide de å ta **badstu**, og da kledde de av seg i huset, og gikk fullstendig nakne til badstuen et steinkast borte, der de blandet seg med mennene.”*

Anno 1432

” Deres **boliger** er runde og laget av tre. De har bare en lysåpning midt oppe under takhvelvingen. Om vinteren er det så uutholdelig kaldt at de dekker åpningen med veldige fiskeskinn, som er tilberedt slik at de slipper igjennom mye lys. ”

Anno 1432

” Deres boliger er runde og laget av tre. De har bare en lysåpning midt oppe under takhvelvingen. Om vinteren er det så uutholdelig kaldt at de dekker åpningen med veldige fiskeskinn, som er tilberedt slik at de slipper igjennom mye lys.

*For å **venne barna til kulden** og gjøre dem i stand til å tåle den bedre, tar de sine nyfødte når de er fire dager gamle og legger dem nakne under gluggen, fjerner fiskeskinnet, og lar snøen falle på dem. ... De barna som overlever barndommen, er så herdet og vant til kulden at de som voksne bryr seg lite eller ingenting om den. ”*

Anno 1432

*”I den tiden vi var der, behandlet folk oss vennlig og etter sin beste evne, og i to måneder spiste vi uhorvelige mengder av **maten** deres, det vil si smør, fisk og av og til kjøtt.”*

Anno 1432

*"De er de **frommeste kristne**,
og på helligdagene unnlater de aldri å gå til messe.*

*I kirken kneler de alltid når de ber, og det hender aldri
at de mumler besvergelses,
forbanner helgener eller nevner djevelens navn."*

Anno 1432

*”De er de frommeste kristne,
og på helligdagene unnlater de aldri å gå til messe.*

*I kirken kneler de alltid når de ber, og **det hender aldri**
at de mumler besvergelses,
forbanner helgener eller **nevner djevelens navn.**”*

*Men når man forsiktig nevner for en eldre kar fra Røst hvor
stort det monne være å tilhøre en art av menneskeheten med
slike dyder og frihet for synd som Querini har beskrevet, har
man lett for å få dette svaret – på norlandsk vis:
– Å jau, men da' har no rette seg opp med åran!*

Querini: Den første beskrivelse av jektefarten

Jekt ved Munkholmen 1906

Nordlandsjekt. F. Størvig

Querini: Den første beskrivelse av jektefarten

Jekt ved Munkholmen 1906

en ganske stor båt på fisk seiler de til et sted i Norge kalt Berge (Bergen).

Op på tre hundre til tre mange kanter, lastet ombringes i Tyskland, sssen, alt som trengs for

Anno 1432

"I mai drar de så fra øya i en ganske stor båt på femti tønner, og lastet med fisk seiler de til et sted i Norge mer enn tusen mil borte kalt Berge (Bergen).

Dit kommer det likeledes skip på tre hundre til tre hundre og femti tønner fra mange kanter, lastet med alle slags varer som frambringes i Tyskland, England, Skottland og Preussen, alt som trengs for å leve og kle seg.

Anno 1432

”I mai drar de så fra øya i en ganske stor båt på femti tønner, og lastet med fisk seiler de til et sted i Norge mer enn tusen mil borte kalt Berge (Bergen).

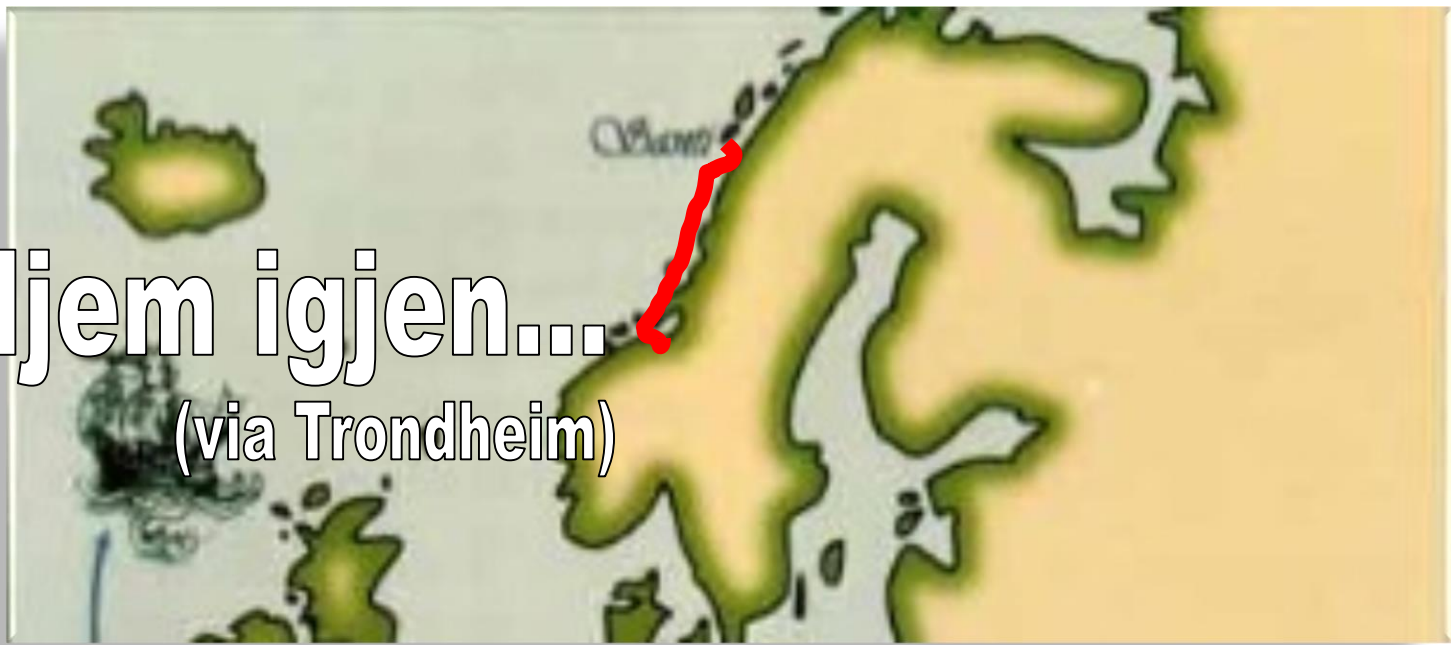
Dit kommer det likeledes skip på tre hundre til tre hundre og femti tønner fra mange kanter, lastet med alle slags varer som frambringes i Tyskland, England, Skottland og Preussen, alt som trengs for å leve og kle seg.

Og de som kommer med fisk (og det er en talløs mengde båter), bytter den i varer de behøver, for som nevnt kan de ikke dyrke noe der de bor. De verken har eller bruker noen slags mynt, så når de har byttet varer, reiser de tilbake.”

Hjem igjen...

(via Trondheim)

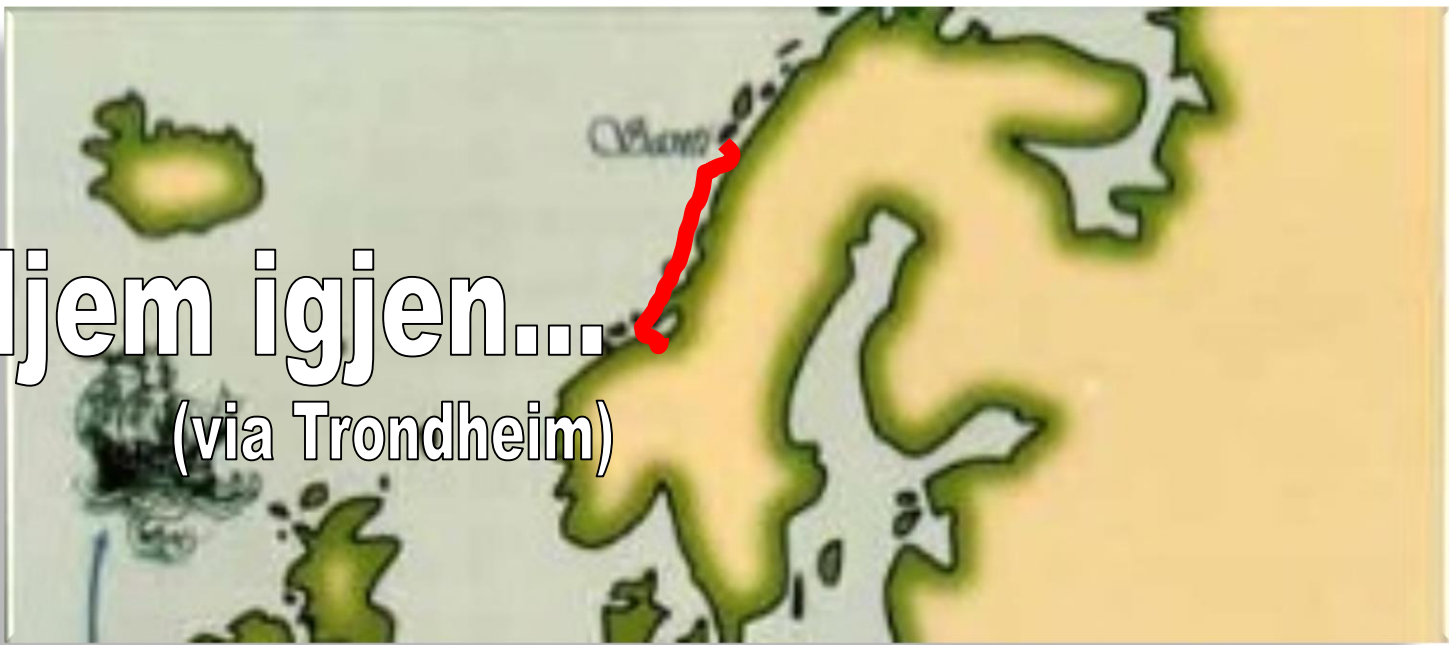

” Så seilte vi mellom mange øyer, og hele tiden mens vi navigerte sørover gjennom sundene, (...)

Slik fortsatte ferden i femten dager med nesten bare medvind, og hele tiden styrte vi etter **varder som var satt på toppen av øyene**, og som viste oss den raskeste og dypeste farveien.

Hjem igjen... (via Trondheim)

” Så seilte vi mellom mange øyer, og hele tiden mens vi navigerte sørover gjennom sundene, (...)

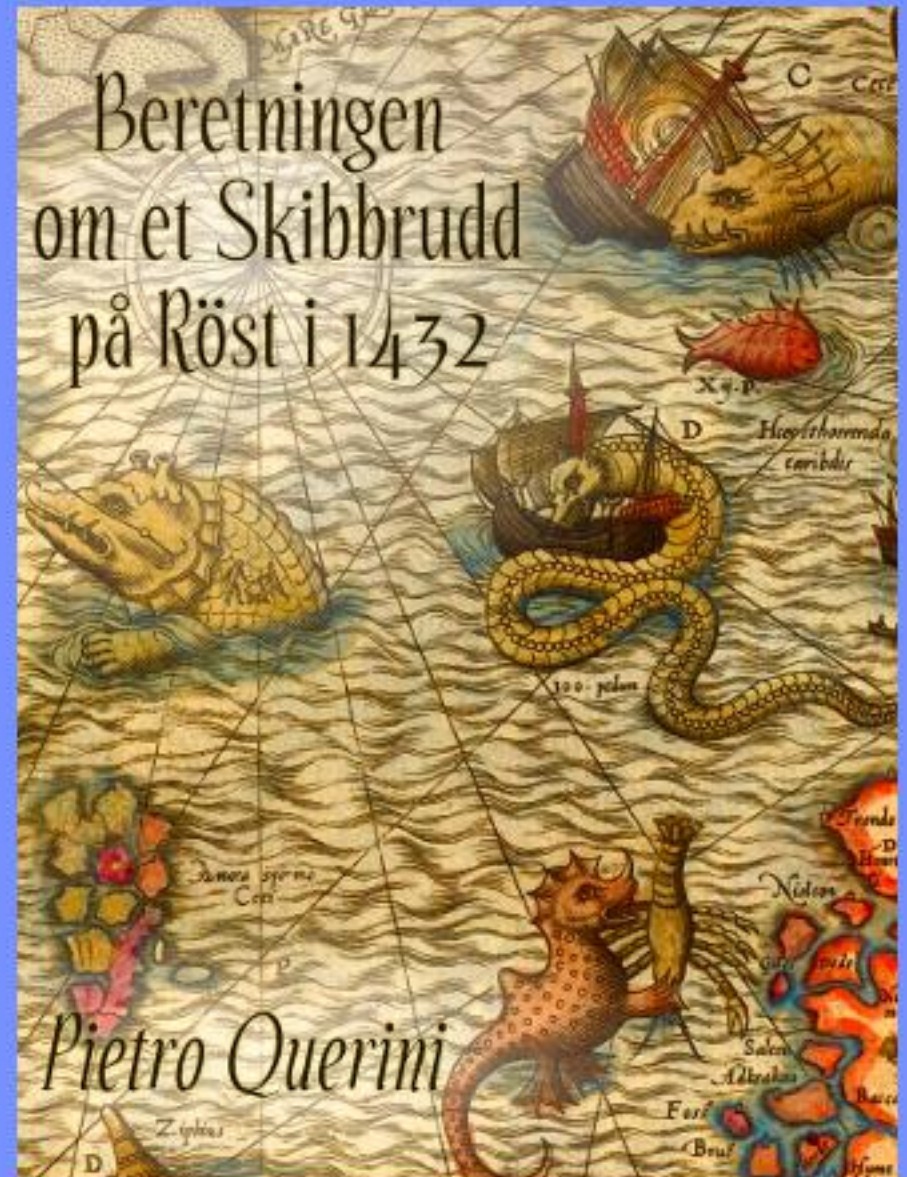
Slik fortsatte ferden i femten dager med nesten bare medvind, og hele tiden styrte vi etter **varder som var satt på toppen av øyene**, og som viste oss den raskeste og dypeste farveien.

Det bodde folk på mange av øyene, og disse **tok barmhjertig imot oss** da de fikk vite av munken hvordan det stod til med oss. De gav oss av det de hadde, det vil si melk, fisk og lignende, uten noen som helst betaling. ”

Hjem igjen... (via Trondheim)

HALAND EDITION

Det
Scondhiemske
Selskabs
Skrifter.

Første Deel.
Med Kobber.

Kjøbenhavn, 1761.
Bekoster af Srid. Christ. Pelt, Boghandler
paa Børsen, i No. 22. 23. og 24.

ningen
Kibbrudd
1432

”På dette sted kom italieneren PIETRO QUERINI i land med de gjenlevende av sitt skipsmannskap 5. januar 1432. Innbyggerne i Røst reiste denne sten år 1932”

Minnestøtten på Røst

(reist etter 500 år)

Minnestøtten i dag

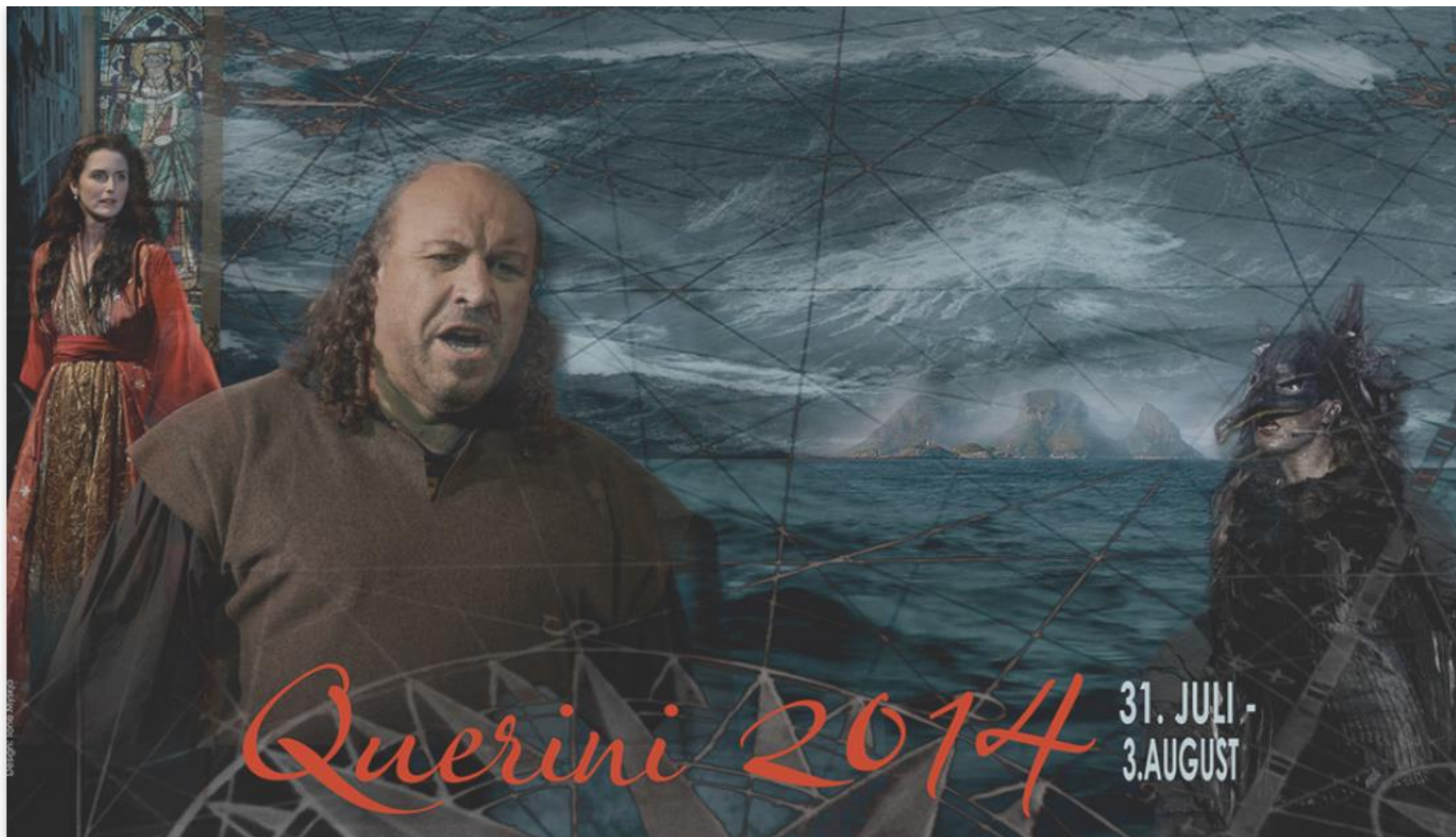
... men så var
det tørrfisken,
da

... men så var
det tørrfisken,
da

Tegning:
Morten Mørland

**«Querini», oppført i 2012, 2014 og 2018,
trolig verdens første og eneste opera om
tørrfisk**

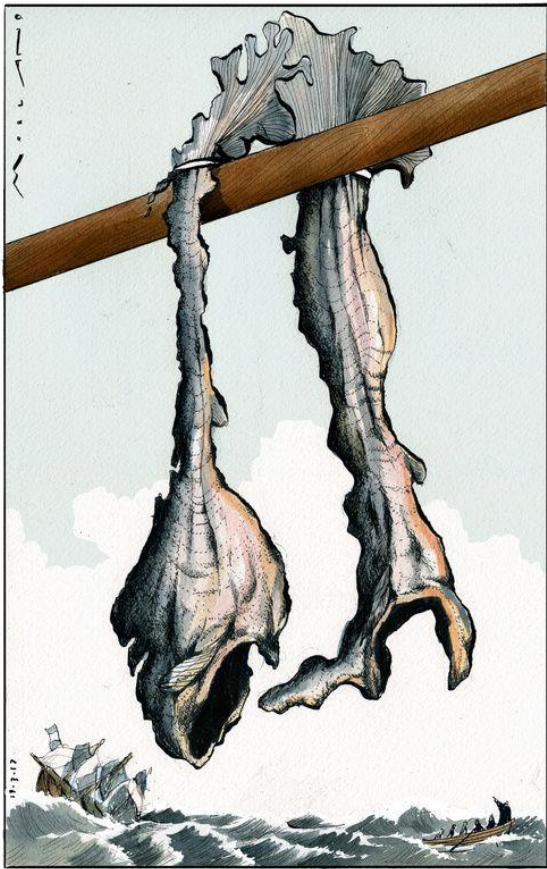

Øya med vel
500
innbyggere
får besøk av
et par tusen

Egentlig
ganske vilt...

Financial Times ga forestillingen 4 av 5 stjerner og omtalte den som «*the most moving work of music theatre ever to be written about dried fish*».

Tegning: Morten Mørland

Tørrfisk og Italia:

- Beskrivelse av Bergens-farten
- Opera
- «*Italia-båtene*»

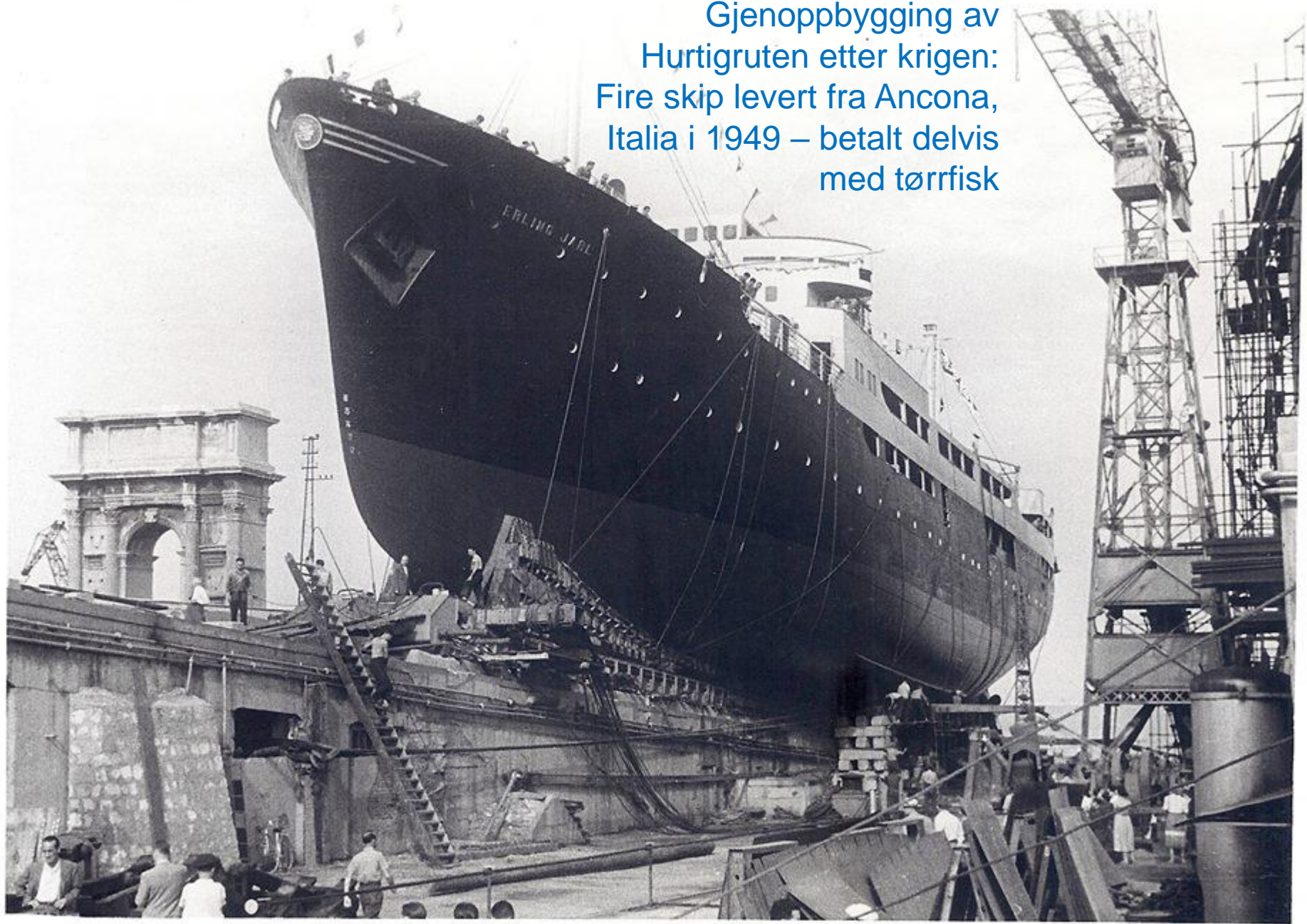

Parti af Vestermag. Læsø

CABINETS - PORTRAIT

3.

Gjenoppbygging av
Hurtigruten etter krigen:
Fire skip levert fra Ancona,
Italia i 1949 – betalt delvis
med tørrfisk

MS Erling Jarl: I hurtigrute 1949-1980

Tørrfiskbåtene

Takk for oppmerksomheten

*Det Kongelige Norske
Videnskabs Selskabs Skrifter*

Skjønnlitteratur

Italienerinnen (1997) av [Espen Haavardsholm](#) forteller om et forsøk på å filmatisere Querinis forlis.

Landkjenning på Røst (1989) av [Leif B Lillegaard](#)

Skip uten ror (1950) av [Kåre Fasting](#)
Les naufragés de Röst (2007) av Benjamin Guérif

Alla larga da Venezia (2008) av Giliberto Franco og Piovan Giuliano.

Aurora fra Fabelvik (1972) av [Anne-Cath Vestly](#) inneholder beskrivelser av Querinis forlis

